

Fővárosi Ítéltábla
4.Bkf.11.419/2012/5.

A Fővárosi Ítéltábla a Budapesten, 2013. év január hó 7. napján megtartott tanácsülésen meghozta a következő

v é g z é s t:

A sikkasztás büntette miatt a vádlott ellen indított büntető ügyben a Fővárosi Törvényszék 11.B.1701/2011/29. számú - a cég sértett képviselőjében a pótmagánvádló jogi képviselője által benyújtott vádindítvány alapján indult - büntető eljárást megszüntető végzését helybenhagyja.

A végzés ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s:

A rendelkezésre álló iratok alapján megállapítható, hogy a nyomozó hatóság 2011. június 1 napján kelt 29015-139/2009. bü. számú határozatával a Be. 190. § (1) bekezdésének b) pontja alapján a Btk. 317. § (1) bekezdésébe ütköző, a 7) bekezdés a) pontja szerint minősülő különösen jelentős értékre elkövetett sikkasztás büntette miatt folytatott nyomozást megszüntette.

A nyomozást megszüntető határozatában a nyomozó hatóság arra hivatkozott, hogy a nyomozás során beszerzett szakértői véleményekre tekintettel nem bizonyítható minden kétséget kizáróan az, hogy a Kft. értékesített üzletrésze valós értékkel bírt, így módon nem bizonyítható az sem, hogy a vádlott a terhére rótt sikkasztás büntettét vagy esetlegesen más vagyon elleni bűncselekményt elkövetett.

Megfogalmazása szerint „a sikkasztás - avagy más vagyon elleni bűncselekmény - elkövetési tárgya azonban csak értékkel bíró dolog lehet”

A cég sértett jogi képviselője - a törvényes határidőn belül - a megszüntető határozat ellen panasszal élt.

A Fővárosi Főügyészség 2011. június 27. napján kelt NF.13683/2009/61-I. számú határozatában a különösen jelentős értékre elkövetett sikkasztás büntette miatt a vádlott ellen a Nemzeti Nyomozó Iroda Gazdaságvédelmi Főosztálya Gazdasági Bűnözés Elleni Osztályán 29015-139/2009. bü. szám alatt folyamatban volt bűnügyben bejelentett panaszt elutasította.

A Fővárosi Főügyészség az elutasító határozatában arra hivatkozott, hogy a nyomozó hatóság teljes körűen lefolytatta a bizonyítási eljárást, az érdemi döntés meghozatalához

szükséges bizonyítékokat beszerezte, azokat a nyomozás megszüntetéséről rendelkező határozatában megfelelően értékelte, és ezzel összefüggésben a sértett jogi képviselője sem terjesztett elő panaszt.

A sértett kizárólag azt sérelmezte, hogy a nyomozás során kirendelt igazságügyi szakértők nem megfelelő értékelési módszert alkalmaztak a Kft. üzletrésze értékének a meghatározásakor.

A Fővárosi Főügyészség határozata megállapította, hogy a nyomozás során kirendelt szakértők a kiegészített szakértői véleményükben azt állapították meg, hogy a Kft. a bűncselekmény elkövetésének idején nem bírt valós piaci értékkel. Szakvéleményüket többek között arra alapozták, hogy a Kft. 2009. évi beszámolója szerint a gazdasági társaság 2009. évben majdnem 8 milliárd forint üzemi veszteséget realizált, azaz a 2009. év május hónaptól piaci árakon történő beszerzés alapvetően negatívra fordította a cég működését. A szakértői vélemény szerint a negatív üzemi eredmény az eredménytermelő képességen alapuló számítások szerint nem értékelhető negatív eredményre vezetne. A Fővárosi Főügyészség határozata azt is rögzíti, hogy a nyomozás során a bűncselekmény elkövetésének időpontjára vonatkoztatva a Kft. üzletrésze az értékét minden kétséget kizáróan nem volt lehetséges megállapítani. További szakértő bevonása pedig azért nem indokolt, mert attól nem várható olyan eredmény, amelynek alapján a Kft. üzletrésze az értéke minden kétséget kizáróan megállapítható lenne.

Továbbá azt is tartalmazza a Fővárosi Főügyészség NF.13683/2009/61-I. számú határozata, hogy arra figyelemmel, hogy a Kft. üzletrésze az értéke minden kétséget kizáróan nem állapítható meg, ezért értelemszerűen a vádlottal szemben sem a sikkasztás, sem pedig más vagyron elleni bűncselekmény elkövetése nem állapítható meg.

E főügyészségi határozat a panasz elutasítása mellett tartalmazza azt a törvényi rendelkezést is, melynek értelmében a sértett képviselője a határozat közlésétől számított 60 napon belül pótmagánvádlóként léphet fel.

A törvényes határidőn belül a pótmagánvádló a jogi képviselője útján vádindítványt terjesztett elő, amelyben a Btk. 317. § (1) bekezdésébe ütköző, de a (7) bekezdés a) pontja szerint minősülő különösen jelentős értékre elkövetett sikkasztás büntetével vádolta a vádlottat.

A benyújtott vádindítványt a Fővárosi Bíróság a 28.B.1295/2011/2. számú határozatával elutasította. Az elutasítás indokaként azt jelölte meg, hogy a vádindítvány nem felelt meg a Be. 231. § (2) bekezdés c) és d) pontjában írt feltételeknek és a Be. 217. § (3) bekezdésében írt követelményeknek sem, ezért az elsőfokú bíróság a Be. 231. § (2) bekezdés d.) pontjában írt okból, törvényes vád hiányában elutasította.

A pótmagánvádló nyújtott be fellebbezést az elsőfokú bíróság vádindítványt elutasító határozata ellen. Ennek alapján a Fővárosi Ítéltábla - 2011 december hónap 1 napján kelt végzésével - jogorvoslati eljárás keretében bírálta felül a Fővárosi Bíróság

28.B.1295/2011/2. számú határozatát. A felülbírálat eredményeként az 1.Bkf.11.414/2011/3. számú végzésével az elsőfokú bíróság határozatát hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot egyben új eljárás lefolytatására utasította.

A Fővárosi Törvényszék 2012. október 29. napjára tárgyalásra tűzte ki az ügyet, amely tárgyaláson a büntető eljárást megszüntette.

A Fővárosi Törvényszék 11.B.1701/2011/29. számú határozatával a Btk. 317. § (1) bekezdésébe ütköző, és a (7) bekezdés a) pontja szerint minősülő sikkasztás büntette miatt a cég sértett képviseletében a pótmagánvádló - jogi képviselője útján benyújtott - pótmagánvádló vádindítványa alapján indult büntető eljárást megszüntette.

A kihirdetett végzés ellen a pótmagánvádló a jogi képviselője egyetértésével jelentett be fellebbezést. A vádlott és a védő tudomásul vette a végzést.

A bejelentett fellebbezést a jogi képviselő utóbb írásban kiegészítette. Ebben kérte a Fővárosi Törvényszék végzésének hatályon kívül helyezését, az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítását azzal, hogy az ügyet a megismételt eljárásban az elsőfokú bíróság más tanácsa tárgyalja. Álláspontja szerint az elsőfokú bírósághoz 2012. augusztus 29. napján benyújtott, a vádindítványt részét képező beadványban a pótmagánvádló az általa előterjesztett valamennyi nyilatkozatot összefoglalta. Márpedig a BH 2009.74. számú eseti döntése szerint törvényes vád hiányában nem szüntethető meg a büntetőeljárás, ha az ügyész a végindítványban egészíti ki a vád tényállását olyan tényekkel, amelyek további bűncselekmény tényállási elemeit tartalmazzák. Az elsőfokú bíróságnak az így kiterjesztett vádat kellett volna elbírálnia, ennek az elmaradása a fellebbezett végzését önmagában megalapozatlanná teszi, mivel az elsőfokú bíróság nem tett eleget a vád kimerítésére vonatkozó, a Be. 2. § (4) bekezdése szerint szabályozott kötelezettségének.

Ezt követően pontokba szedve ismertette azt az álláspontját, hogy - szemben az elsőfokú bíróság végzésével - a vádlott terhére megállapítható a csalás, közokirat-hamisítás, magánokirat-hamisítás, hűtlen kezelés, hanyag kezelés, sikkasztás bűncselekménye (fellebbezés II-V. pontjai). Végül azt az eljárásjogi indítványt terjesztette elő, hogy a másodfokú bíróság tartson tárgyalást, mivel a fellebbezés kiegészítésére négy munkanap állt a rendelkezésére.

A bejelentett fellebbezés nem alapos.

Végzésének indokolásában az elsőfokú bíróság helyesen hivatkozott arra, hogy eljárása során a Be. 2. § (3) és (4) bekezdéseire figyelemmel csak az olyan cselekmény miatti felelősségre vonás lehetséges, amelyet a vád tartalmaz; azt köteles kimeríteni, ám azon túl nem terjeszkedhet, vagyis a bírósági eljárás kereteit a vád határozza meg.

A fellebbezés kiegészítésében tévesen hivatkozott a pótmagánvádló képviselője arra, hogy a 2012. augusztus 29.-i beadványában a pótmagánvádló képviselője - mintegy végindítványban - kiegészítette a vádindítványt. E beadvány címében és tartalmában is „a

tényállás és bizonyítékok összefoglalását" tartalmazza. Szó sincs arról, hogy a pótmagánvádló a vád tárgyává tette volna a vádlott csalás, közokirat-hamisítás, magánokirat-hamisítás, hűtlen kezelés, hanyag kezelés bűncselekményével kapcsolatos elkövetési magatartását. A felsoroltak vád tárgyává tétele a vádindítványban szereplő sikkasztás elkövetési magatartásához képest már csak azért sem lehetséges, mivel azok ellentmondásban vannak az „alapbűncselekménnyel”. Alternatív vádindítvány pedig nem tehető, hiszen ez esetben a bíróságnak kellene eldönteni azt, hogy a vádlott melyik elkövetési magatartását bírálja el, és melyiket nem, az ilyen eljárás ellentétes a Be. 2. § (2), (3) bekezdésében írtakkal. A vádnak ugyanis pontosan körülírtnak, és olyan büntető törvénybe ütköző cselekmény miattnak kell lenni, ami miatt a vádképviselő a bírósági eljárás lefolytatását kezdeményezi [(2) bekezdés]. E mellett a terheltnek csak azon cselekményéről dönthet a bíróság, amelyet a vád tartalmaz [(3) bekezdés].

A pótmagánvádló képviselőjének vádkiterjesztésre történő hivatkozásának jogszabályi alapja sincs. A Be. 343. § (6) bekezdése kizárja a vád kiterjesztését, amikor kategorikusan kimondja: „*a pótmagánvádló a vádat nem terjesztheti ki*”. E törvényhelyre figyelemmel tehát nem volt törvényes lehetőség a pótmagánvádló által előterjesztett vádindítványhoz képest további elkövetési magatartásokat és új bűncselekményeket a vádlott terhére róni.

Nem tévedett ugyanakkor az elsőfokú bíróság, amikor a benyújtott vádindítvány keretei között nem csupán a sikkasztás, hanem más bűncselekmények elkövethetőségének vizsgálatát is elvégezte. E körben helyesen mutatott rá arra, hogy a vádindítvány szövege nem tartalmaz olyan megállapítást, amelyből a vádlott vagyonkezelési kötelezettségére lehetne következtetést vonni. A cég üzletrésze vonatkozásában ilyen megállapítás egyébként sem volt tehető, hiszen az előzményi polgári peres eljárásoknak épp az volt a tárgya, hogy ilyen kötelezettsége/jogosultsága a vádlottnak a pótmagánvádló álláspontja szerint nem is lehetett. E körülményre lényegében utalt is a vádindítvány. Az előbbiek kizárják a hűtlen, avagy a hanyag kezelés megállapíthatóságát.

Ugyancsak helytállóan mutatott rá arra is az elsőfokú bíróság, hogy a csalás elkövetési magatartás leírása - tévedésbe ejtés, tévedésben tartás - is hiányzik a vádindítványból. E körben dogmatikailag nem helytálló a cégbejegyzésnél közreműködő hivatalos személyt „a csalás passzív alanyának, anyagi jogi értelemben vett sértettjének” tekinteni (fellebbezés kiegészítés II/8. pont). E mellett az sem vitatható, hogy abban az esetben, ha a megtévesztés meg is valósult volna, a kár bekövetkeztével ez nem hozható okozati összefüggésbe, „hiszen a vádlott maga rendelkezett az üzletrész sorsáról, így a kárt nem megtévesztéssel, hanem saját cselekményével okozta” (elsőfokú határozat 5. oldal 1. bekezdés).

Végül nem tévedett az elsőfokú bíróság, amikor az okirat-hamisítások tekintetében megállapította a pótmagánvádas eljárás kizártságát, melyek egyáltalán nem képezték a vádindítvány tárgyát.

Az ügy fő kérdését a sikkasztás büntetettének elkövetése képezte. E körben sem tévedett a Fővárosi Törvényszék, amikor ennek megvalósulhatóságát az 1/2005. Büntető-polgári jogegységi határozat 1. pontjában írtakra hivatkozással vizsgálta. A jogegységi határozat

kimondja, hogy „a sikkasztás bűncselekményének (Btk. 317. §-a) elkövetési tárgya mind az eltulajdonítás, mind pedig a sajátjakénti rendelkezés elkövetési fordulatokat illetően kizárólag ingó dolog lehet”. A határozat indokolása a III. pontban a Csemegi Kódex rendelkezésének elemzésekor az idegen dolog fogalmát értelmezve rögzíti, hogy a Kúria már 1935-ben kimondta: „jogok - beleértve a követelési jogot - a sikkasztásnak nem lehetnek tárgyai”. A Csemegi Kódexet felváltó 1961. évi V. törvény a sikkasztás tényállásából az ingó jelzőt pedig abból a megfontolásból hagyta el, hogy „a következetes ítélkezési gyakorlat alapján egyértelmű, miszerint az elkövetési magatartás megvalósítása ingatlanra nézve kizárt, ennél fogva a szóban levő jelző felesleges”.

Az előbbiek előrebocsátásával az elsőfokú bíróság helyesen helyezkedett arra az álláspontra, hogy az üzletrész, mint a társaság vagyonának az adott tagot megillető eszmei hányada a dolog fogalmába nem vonható. Helyesen idézte a Btk. 333. §-a szerinti meghatározást, mely kimondja, hogy vagyon elleni bűncselekmény esetében dolognak minősül „a vagyoni jogosultságot megtestesítő olyan okirat, dematerizált értékpapír is, amely a benne tanúsított vagyoni érték, vagy jogosultság feletti rendelkezést önmagában - illetve a dematerizált formában kibocsátott értékpapír esetében az értékpapír számla jogosultjának - biztosítja”.

A fellebbezés kiegészítés V./38. pontjában írtakhoz képest az üzletrész nem vonható egy tekintet alá a részvénnnyel, az értékpapírral és a pénzzel. Ezzel szemben épp az ugyanitt található lábjegyzetben szereplő közös tulajdonnal mutat hasonlóságot, mivel üzletrész esetében sem jelenik meg elkülönített vagyontömeg. Márpedig közös tulajdon esetén a tulajdonostárs sérelmére a sikkasztás megvalósulása - a dolog „idegen” volta megállapíthatóságának hiányában - kizárt.

Hiányzik továbbá a Btk. 333. § (1) pontjában szereplő azon tényállási elem is, mely szerint az olyan okirat tekinthető dolognak, amely a benne tanúsított vagyoni érték vagy jogosultság feletti rendelkezést „önmagában biztosítja”. A lefolytatott nyomozás ez utóbbi körülményt cáfolta, mivel - szemben a sértett álláspontjával - a nyomozó hatóság és az ügyészség megállapítása szerint nemhogy milliárdokat, hanem lényegében semmilyen értéket nem képviselt a sértett üzletrésze. Márpedig a feljelentés kiegészítésben felhívott példákban szereplő részvény, értékpapír esetében, továbbá a kárpótlási jegynél sem vitatható ennek fennállta. Utóbbi tekintetében az FBK 1996/17. számú eseti döntés kimondja, hogy az elkövetéskor érvényben lévő árfolyam az irányadó a kárpótlási jegy értékének megállapításánál. Hasonló megállapítás tehető a részvényre is. Szemben az előbbiekkal ilyen értékelését az üzletrésznek - amely adásvételi szerződéssel idegeníthető el - nem lehet elvégezni.

Végül nem volt indokolt az Alkotmánybírósághoz sem fordulni, mivel az esetleges későbbi jogszabályalkotás folytán a cselekmény ez esetben sem büntethető, mivel a Btk. 2. §-ban az új jogszabály sem teremti meg a vádlott visszamenőleges hatályú büntethetőségét.

Egyebekben is egyetértett a másodfokú bíróság a Fővárosi Törvényszéknek a sikkasztás elkövetésével kapcsolatos álláspontjával, mely szerint további tényállási elem, a rábízás megállapíthatósága is hiányzik jelen esetben (elsőfokú végzés 3. oldal 2. bekezdés).

Budapest, 2013. év január hó 7. napján

bíró